

19.11.2018

Naiset valtaavat Otaniemen – Yliopistot koulutuksen ja työelämän tasa-arvoistajina

Aika: ma 19.11.2018 kello 15.00

Paikka: Aalto-yliopisto, Otaniemi, Harald Herlin -oppimiskeskus, Makerspace-tila

Puheenjohtaja Eva Biaudet, Naisjärjestöjen Keskusliitto

Keskustelutilaisuuden avauspuheenvuoro

Hyvät osallistujat,

Lämpimästi tervetuloa teille kaikille Naisjärjestöjen Keskusliiton keskustelutilaisuuteen tänne Aalto-yliopistolle. Keskustelemme teemasta Yliopistot koulutuksen ja työelämän tasa-arvoistajina. **Olemme todella vallanneet Otaniemen!**

Suuri kiitoksemme Aalto-yliopistolle tilaisuuden yhteistyökumppanina toimimiselle ja erityisesti kiitos **rehtori Ilkka Niemelälle** – hienoa, että olet täällä mukana! Kiitos kaikille **upeille panelisteillemme.**

Opiskelualojen jakautuminen sukupuolen mukaan on yksi tasa-arvon suurimmista haasteista Suomessa. EU-maiden vertailussa sijoituksemme on vasta kahdeskymmenestoinen. Meillä näkyvät selvästi naisvaltaiset alat (kuten terveys-, sosiaali- ja palvelualat) sekä miesvaltaiset alat (kuten tekniikan ja maa- ja metsätalouden alat).

Segregaatio sukupuolten mukaan alkaa jo nuorella iällä. Jo peruskoulun ainevalinnoissa on selvää, että tytöt ja pojat lukevat meillä eri aineita. Tiedetään, että kolmanteen luokka-asteeseen mennessä lapset ovat tietoisia siitä, että ”tytöt nyt vaan ei osaa matikkaa”. Ja tämä uskomus säilyy. Noin neljä viidesosaa ylioppilaista, jotka eivät kirjoita matematiikkaa ovat tyttöjä.

Lapset oppivat jo varhain, mitä tytöiltä ja pojilta odotetaan. Esimerkiksi oppimateriaalien kuvituksissa konkretisoituva asenneilmapiiri muokkaa sitä, millaisia käsityksiä lapsilla on toimintamahdollisuuksistaan yhteiskunnassamme. Segregaatio siis alkaa jo lapsena, ulottuu läpi koulutusasteiden ja työelämän puolelle. Se toimii sekä syynä että seurauksena eriarvoisuudelle.

Työmarkkinoilla vahva sukupuolittunut segregaatio on yksi merkittävimmistä syistä palkkaeroille. Naisvaltaisilla aloilla kun on lähtökohtaisesti pienemmät palkat. Samoin tiukentuneissa taloudellisissa tilanteissa ne ovat yleensä juuri niitä aloja, joilta sopeuttamistoimina leikataan ensimmäisinä. Taloudellinen eriarvoisuus näkyy jo ennen valmistumista – naisvaltaisilla aloilla palkattomat harjoittelut ovat huomattavasti yleisempiä kuin miesvaltaisilla aloilla.

Myös käsitys naisista hoivaajina sisäistetään jo nuorena. Sen lisäksi, että tämä stereotypia ohjaa naisia hoiva-alan opintoihin ja töihin, se rajaa naiset valitsemaan aloja, joilla työn ja perheen yhteensovittaminen on usein helpompaa. Aloille, joissa osa-aikaisuus on tyypillisempää ja joissa johtotehtäviin ei nosteta rivityöskentelijöitä. Aloille, joissa palkka on pienempi.

Näiden tietojen valossa on erittäin huolestuttavaa, että koulutusalat ovat Suomessa edelleen niin vahvasti segregoituneita. Me naisjärjestöt vaadimme, että tilanteeseen on puututtava.

Tilanteen on muututtava. Vastuu muutoksesta ei voi olla nuorilla eikä sitä voida sytätä tulevien sukupolvien syliin. Vastuun on oltava kaikilla meillä: poliitikoilla, vanhemmilla, työnantajilla, opettajilla, varhaiskasvattajilla, terveydenhuollolla, medialla. **Tasa-arvo vaatii tekoja ja meidän on ne tehtävä.** Aikuisten on muutettava yhteiskuntaa, jotta tulevien sukupolvien naiset voisivat olla vapaita. Meidän on tarjottava lapsille ja nuorille mahdollisuus toteuttaa itseään, ei toisintaa stereotyyppisiä odotuksia. **Käytöstämme ohjaavat asenteet on tiedostettava.** Aktiivisilla toimilla voimme muokata varhaiskasvatusta, perusopetusta, toisen asteen opetusta ja korkeakouluopiskelua suuntaan, jossa lapsi tai nuori kohdataan yksilönä – ei sukupuolen edustajana.

Osana Naisjärjestöjen Keskusliiton ja tasa-arvoasian neuvottelukunnan Tasa-arvoteko-hanketta Oulun yliopisto teetti viime vuonna kattavan selvityksen lukion ainevalintojen sukupuolijakaumista ja niiden vaikutuksista työelämään. Tämän kaltaisilla hankkeilla voimme tuoda näkyväksi niitä rakenteita, joilla segregatio toistuu yhteiskunnassa.

Tänään tahdonkin haastaa Aalto-yliopiston mukaan Tasa-arvotekoilla vaikuttavuutta - hankkeeseen konkreettisia tasa-arvotekoja tekemään - erityisesti tarvitsisimme tekoja juuri segregatian purkamiseksi. Tässä Naisjärjestöjen Keskusliiton ja tasa-arvoasiain neuvottelukunnan Tasa-arvotekoilla vaikuttavuutta - hankkeessa tasa-arvotekoja on jo 300. Tällä hetkellä tekoja syvennetään ja monistetaan, rakennetaan malleja. Olemme mielellämme tästä työstä mukana keskustelemassa.

Yhdistetään osaamisemme ja ollaan osana muutosta.

Vielä kerran lämpimästi tervetuloa.